

Sygn. akt IV KK 400/17

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 grudnia 2017 r.,

sprawy A.W.

w przedmiocie wyroku łącznego

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 20 kwietnia 2017 r.,

sygn. akt II AKa (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 grudnia 2016 r.,

sygn. akt V K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,

2. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem łącznym z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt V K (...), wymierzył karę łączną 12 lat pozbawienia wolności, powstałą z połączenia kar: kary łącznej roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności obejmującej kary wymierzone za czyny z art. 263 § 2 k.k. i z art. 244 k.k., kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej za czyn z art. 291 § 1 k.k., kary łącznej 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności obejmującej karę za czyn z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i karę 3 lat pozbawienia wolności za czyn z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, karę 6 lat pozbawienia wolności wymierzonej za ciąg przestępstw z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

i w zw. z art. 65 § 1 k.k., kary łącznej 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej za ciąg czynów z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k. i czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. oraz karę roku pozbawienia wolności za czyn z art. 286 § 2 k.k.

W apelacji od tego wyroku obrońca skazanego zarzucił „rażącą niewspółmierność wymierzonej skazanemu kary łącznej 12 lat pozbawienia wolności, wobec pozytywnej opinii z zakładu karnego o skazanym, krytycznego stosunku skazanego do popełnionych przestępstw, zaangażowania skazanego w działalność społeczną, stabilnej sytuacji rodzinnej skazanego, a także wobec tożsamości rodzajowej przestępstw, za które wymierzono karę łączną”, po czym wniósł o „dopuszczenie i przeprowadzenie w toku postępowania odwoławczego dowodu z opinii o skazanym wydanej przez Zakład Karny w H. oraz C. (w związku z pobytem skazanego w w/w jednostkach penitencjarnych) - na okoliczność zachowania się skazanego w okresie odbywania kary pozbawienia wolności”.

W konkluzji skarżący się wniósł o:

- „I zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu A.W. kary łącznej 6 lat pozbawienia wolności, tj. w wymiarze równym najsurowszej z kar podlegających łączeniu (na zasadzie pełnej absorpcji),
- II. ewentualnie o uchylenie wyroku łącznego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.”

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r., II AKo (...), Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok jedynie w ten sposób, że na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył na poczet kary łącznej okresy kar pozbawienia wolności zaliczone na poczet takich kar w sprawach szczegółowo wskazanych, zaś w pozostałym zakresie utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji.

W kasacji obrońca skazanego zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wyroku, to jest:

- „1. art. 452 § 2 k.p.k., a polegające na nieprzeprowadzeniu przez Sąd odwoławczy dowodu z opinii o skazanym, wydanej przez Zakład Karny w H., pomimo złożenia wniosku w tym przedmiocie w apelacji skazanego oraz faktu, iż opinia ta dotyczy okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy;

2. art. 457 § 3 k.p.k., a polegające na braku rozważania i uzasadnienia przez Sąd odwoławczy wpływu tożsamości rodzajowej przestępstw, za które wymierzono karę łączną, na wymiar tejże kary;
3. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 85a k.k. poprzez dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym w szczególności pozytywnych opinii o skazanym, wbrew wskazaniom prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego, poprzez przyjęcie, iż pozytywne zachowanie skazanego w okresie odbywania kary pozbawienia wolności oraz jego zachowanie w okresie, w którym przebywał na wolności, nie mogą mieć decydującego wpływu na wymiar kary łącznej w sytuacji, w której opinie te świadczą o tym, iż cele wychowawcze kary zostały osiągnięte, a okoliczność ta jest decydująca przy orzekaniu kary łącznej, zgodnie z dyrektywą określoną w art. 85a k.k.”

Skarżący się wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Próba kwestionowania wysokości kary łącznej poprzez sformułowanie zarzutów rażącego naruszenia prawa procesowego ma jedynie na celu obejście wyrażonego wprost w treści art. 523 § 1 zd. 2 k.p.k. zakazu wnoszenia kasacji wyłącznie z powodu niewspółmierności kary.

Za oczywiście chybiony należy uznać zarzut opisany w punkcie 1, a dotyczący rażącego naruszenia art. 452 § 2 k.p.k., poprzez nieprzeprowadzenie przez Sąd odwoławczy dowodu z opinii o skazanym wydanej przez Zakład Karny w H., pomimo złożenia wniosku w tym przedmiocie oraz faktu, iż opinia ta dotyczy okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W pierwszej kolejności jednak należy zwrócić uwagę na wadliwą konstrukcję tego zarzutu, który powinien wskazywać na naruszenie przepisu art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd Apelacyjny na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2017 r. oddalił wspomniany wniosek dowodowy wskazując, iż opinia o skazanym z Zakładu Karnego w J. obejmuje wszystkie

wcześniejsze pobyty skazanego w innych jednostkach penitencjarnych i dlatego uzyskanie wnioskowanych opinii nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (k.278). W tym miejscu przypomnieć należy, iż zgodnie z art. 571 § 1 k.p.k. sąd w razie potrzeby (podkr. – SN) zwraca się do zakładów karnych, w których skazany przebywał, o nadesłanie opinii o zachowaniu się skazanego w okresie odbywania kar, jak również informacji o warunkach rodzinnych, majątkowych i co do stanu zdrowia skazanego oraz danych o wykonywaniu kar orzeczonych w poszczególnych wyrokach. Wystąpienie przez sąd o tego rodzaju opinie nie jest więc obligatoryjne. Podkreślić należy, że choć zachowanie skazanego w czasie wykonywania kary pozbawienia wolności ma znaczenie przy wymiarze kary łącznej, nie można jednak okoliczności tej nadawać nadmiernego znaczenia. Przejawy postawy w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności wskazują na to, iż skazany zachowuje się tak, jak tego oczekuje się od osób przebywających w jednostkach penitencjarnych. Zachowanie z tego okresu nie może stanowić decydującej przesłanki wymierzenia mu kary łącznej na zasadzie absorpcji. Nadto, wbrew twierdzeniom kasacji, Sąd I instancji dostrzegł, a Sąd odwoławczy zaaprobował, pozytywne elementy zawarte w opinii o skazanym i uwzględnił je na jego korzyść skracając faktyczny okres izolacji skazanego o ponad 3 lata. Wskazać też należy, iż opinia o skazanym sporządzona przez administrację Zakładu Karnego J. z dnia 5 lipca 2016 r. (k.45) była opinią przeciętną, nie zaś wzorową. Nie sposób także nie dostrzec, że instytucja kary łącznej nie ma na celu premiowania sprawcy popełniającego większą ilość przestępstw. Subsidiarne znaczenie mają także okoliczności związane z indywidualnymi właściwościami skazanego, które wynikają z art. 571 § 1 k.p.k. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż racjonalizacja kary orzekanej jako kara łączna w wyroku łącznym, nie musi być rozumiana wyłącznie jako łagodzenie kar i mieć charakter jednokierunkowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2007 r., II KK 96/07, Lex nr 310627). Wobec powyższego bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. w zw. z art. 85a k.k.

Niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 457 § 3 k.p.k. polegający na braku rozważenia i uzasadnienia przez Sąd odwoławczy wpływu tożsamości rodzajowej przestępstw, za które wymierzono karę łączną, na wymiar tejże kary.

Sąd *ad quem* na str. 7 pisemnych motywów wskazał, iż sprawa dotyczy kar orzeczonych sześcioma wyrokami, odnoszącymi się łącznie do 27 przestępstw popełnionych przez skazanego na przestrzeni 16 lat (od 1998 r. do 2014 r.). Sąd odniósł się również do tożsamości rodzajowej przestępstw stwierdzając, iż były to przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu, wymiarowi sprawiedliwości, mieniu a także przeciwko zdrowiu publicznemu. Bliskość podmiotowo-przedmiotowa czynów polega na ich podobieństwie, pozwalającym przyjąć, iż stanowiły w istocie jeden zespół zachowań sprawcy, objęty jednym planem działania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2016 r., WA 10/16, Lex nr 2203538 i powołane tam orzecznictwo). Słusznie zatem skonstatował Sąd odwoławczy, iż brak jest takiego ścisłego związku podmiotowego i przedmiotowego pomiędzy popełnionymi przez skazanego przestępstwami.

Skarżący się, dążąc do wzruszenia wyroku łącznego i wymierzenia skazanemu kary łącznej w oparciu o zasadę absorpcji, pomija, iż w zasadniczej większości przypadków podstawową dyrektywą szczegółową stosowaną w procesie wymiaru kary łącznej powinna być dyrektywa asperacji. Oparcie wymiaru kary łącznej na zasadzie asperacji stwarza podstawy do orzeczenia kary łącznej w granicach adekwatnych z punktu widzenia zasad prewencji ogólnej i prewencji szczególnej, przy uwzględnieniu zasady jej racjonalizacji.

Dyrektywa asperacji z jednej strony pozwala unikać nieuzasadnionego premiowania sprawcy popełniającego kilka przestępstw, do czego prowadzi dyrektywa absorpcji oznaczająca w istocie wymiar kary za jedno z pozostałych w zbiegu przestępstw oraz praktyczną bezkarność w zakresie pozostałych, z drugiej - pozwala uniknąć konsekwencji w postaci kumulacji dolegliwości wynikających z orzeczonych kar jednostkowych, a tym samym naruszenia zasady racjonalności wymiaru kary i zasady humanitaryzmu stosowania kar i środków karnych oraz poszanowania godności człowieka, do czego może prowadzić oparcie wymiaru kary łącznej na zasadzie kumulacji.

W świetle powyższego, twierdzenia obrońcy oskarżonego o nienależytym rozważeniu zarzutów apelacji są nieuprawnione, albowiem Sąd odwoławczy należycie wywiązał się z obowiązków określonych w art. 433 § 2 k.p.k. i dał temu

wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku jak tego wymagał art. 457 § 3 k.p.k.

Z przytoczonych względów oddalono kasację jako oczywiście bezzasadną.

as